

COMMUNITYDANS

Inspirerande exempel för dig som vill
arbeta med dans, delaktighet & utveckling

En mötesplats i konsten	5
Nyfiken på communitydans?	6
Berättelser från Angered	8
Communitydans om frihet på Frölunda kulturhus	14
Dans som kommunikation med äldre	18
Projektet Rivercities – om människors relation till vatten	21
Dans i åren – äldre människor berättar	26
En kollektiv rörelse – musikal med motstånd	33
Inspiration från Skånes Dansteater	38
Slutet – och fortsättningen	43
Kontakt	44
Finansiering.....	46

Kultur i Väst skriftserie nr 1 | 2013.

Producerad av Kultur i Väst 2013. Citera oss gärna och ange då källan.

Lyssna på denna skrift på kulturivast.se/media-och-publikationer

Text: Staffan Melin, Oscillator, utom sidorna 6–7.

Foto: Staffan Melin, Ingmar Jernberg, Peter Hartman, AnnaCarin Isaksson,

David Thibel, Nina Mangalanayagam, Fredrik Egerstrand, Anna Åkerström

Omslagsbild: Trottagningar av Ingmar Jernberg

Tryck: Cela Grafiska AB 2013.

ISBN: 978-91-87229-04-6

EN MÖTESPLATS I KONSTEN

Kultur i Väst är en av Västra Götalandsregionens kulturförvaltningar och arbetar med lärande, upplevelser och utveckling inom kulturområdet. I Västra Götalandsregionens kulturstrategi poängteras vikten av delaktighet och att utgå från lokalsamhällets behov och resurser. Det passar väl

med det arbetssätt som communityperspektivet står för – ett demokratiskt och konstnärligt utforskande. Communitydans är en högaktuell metod som det finns ett stort sug efter att förstå och utveckla. I fokus står konsten i möte med de som lever och verkar i vår region, de som vill berätta en historia med dans och rörelse som utgångspunkt. I arbetet med communitydans har vi lärt oss mycket. Nu vill vi sprida våra erfarenheter – vi hoppas att du tar stafettpippen och sprider metoden vidare!

Angelica Hadzikostas

Enhetschef Kultur & Konstarter

Kultur i Väst

Arbetet med communitydans stöds av Danskontoret. Danskontoret är ett uppdrag från Västra Götalandsregionen, ett uppdrag som förvaltas av Kultur i Väst. Danskontoret möjliggör samarbeten, samfinansiering, dansresidens, kartläggningar och bidrar till en stimulerad dans- och kultursektor i Västra Götaland.

Läs mer på www.kulturivast.se/dans/danskontoret

Nyfiken på communitydans?

Den här skriften vänder sig till dig som är intresserad av att få veta mer om communitydans, oavsett om du är professionell dansare eller aldrig har sysslat med dans tidigare. Du kanske jobbar inom en kommun, på en institution, eller är aktiv i en förening. Du kan också vara danskonstnär, danspedagog – eller ha en sysselsättning långt ifrån dansområdet.

Med en kort beskrivning av metoden, och en rad inspirerande exempel på hur man kan jobba med communitydans, vill vi väcka din lust och nyfikenhet. För dig som har frågor eller funderingar kring hur du skulle kunna ingå i ett communitydansprojekt, finns kontaktuppgifter till danskonsulenterna på Kultur i Väst i slutet av texten. Till skriften finns också en kort film. Den hittar du på kulturivast.se/communitydans. Där hittar du även mer material kring communitydans.

Katlego. Bild från en föreställning sprungen ur ett samarbete mellan Skånes Dansteater, Drömmarnas Hus, Kulturcentrum Skåne och Aktiva Tjejer.

Vad är communitydans?

Communitydans är en metod för att erbjuda icke-dansare en möjlighet att uttrycka sig med dans. Arbetet leds av en danskonstnär.

Danskonstnären utgår från en plats och invånarna där, och lyfter fram invånarnas berättelser.

Även om ett communitydansprojekt kan se ut på många olika sätt, finns några gemensamma ramar:

- målgruppen är alla medborgare – vem som helst
- danskonstnären fungerar som guide eller inspiratör
- deltagarna får möjlighet att göra konstnärliga val
- vägen är lika viktig som målet
- dansen är både ett verktyg och ett konstnärligt uttryck
- man använder en demokratisk metod
- platsen för projektet kan variera stort

I communitydans får amatören hjälp med att skildra och förmedla en berättelse eller fråga som är viktig eller angelägen, tillsammans med professionella konstnärer.

Man kan arbeta på liknande sätt inom andra konstformer, till exempel inom teater eller bildkonst. Det här sättet att jobba på, bjuder också ofta in till att jobba gränsöverskridande, med flera konstformer i ett och samma projekt. Ett vidare begrepp, där alla konstformer ryms, finns i engelskans *community art*. Däremot kan det vara viktigt att komma ihåg att community-begreppet kan ha olika innebörd, vad gäller hur man jobbar med delaktighet.

Traditionen kan skilja sig åt mellan olika länder, konstformer och konstnärer.

Så här kan man jobba – inspirerande exempel

Här hittar du texter och intervjuer kring sex stycken communitydansprojekt som Kultur i Väst har varit med och stöttat under åren 2012–2013.

Vi presenterar också projekt som genomförts av Skånes Dans-teater. Exempelen ser väldigt olika ut, och några spänner över fler konstformer än bara dans. Målet är att inspirera och ge idéer.

Birte Niederhaus

Birte Niederhaus har under tre år arbetat med communityteater i Angered, en stadsdel i Göteborg. I hennes process har dans och rörelse växt in i arbetet, och fått ta mer plats efterhand. Här läser du om tre projekt med barn och unga, som har lett till föreställningarna *Angels in Angered*, *Skam* och *Trotagningar*.

Birte Niederhaus är skådespelare och regissör, utbildad både i Sverige och utomlands, med erfarenhet från teater och tv.

Berättelser från Angered

Birte började sitt arbete i Angered med att intervjua och prata med skolelever för att få reda på vad de funderade över. Då fick hon reda på att skolan som hon verkade i skulle läggas ner och infogas i en större skola. Ämnet rädsla dök därför upp som något som eleverna kunde relatera till. Hur skulle det bli i den nya större skolan?

– Vi intervjuade ungefär trettio barn. Det handlade till en början om att bygga förtroenden och vi satsade därför på kvalitet i stället för kvantitet när vi intervjuade barnen.

För dem var det också ovanligt att det kom vuxna som inte bara ställde frågor utan också lyssnade till dem.

Angels in Angered – två historier om mobbning

Parallellt med intervjuarbetet, som var en långsam process med många kontakter med skola och föräldrar, gick hon ut med information om att de två gånger i veckan skulle ha teaterträning. Hon var redan från början tydlig med att de som ville vara med skulle behöva satsa tid och engagemang.

Gruppen på tio barn började sin teaterträning medan manuset till *Angels in Angered* skrevs av manusförfattaren Christofer Bocker.

Två parallella historier som kretsade kring mobbning repeterades in och framfördes slutligen tio gånger för närmast utsålda hus.

– Många barn kände igen ”sina” historier och karaktärer i berättelsen. Det var ett sätt för både åskådare och skådespelare att bli

sedda. Processen var otroligt stärkande för dem som var med, men innebar också att vi ställde krav på dem och arbetade med dem på ett professionellt sätt.

Skådespelarna mer involverade

Den andra uppsättningen, Skam, föddes ur ett seminarium med en gestaltterapeut. Birte insåg att hon själv, med sin bakgrund från Tyskland, bar på en skam för andra världskriget, även om hon kom till Sverige som liten och inte hade någon skuld i det som hade hänt.

Hon började fundera på de människor som kom från andra kulturer och som bodde i Sverige, och vad de bar på. I ett samarbete med fritidsgårdarna i Angered letade därför två halvtidsanställda tjejer upp ungdomar som sedan intervjuades av Christofer Bocker. Därefter sökte hon deltagare.

– Jag har hela tiden försökt anställa folk med anknytning till stadsdelen. Och helt plötsligt på novemberlovet uppstod en teaterensemble med bra dynamik. Det var en separatistisk grupp med enbart tjejer, delvis beroende på att en av deltagarna hade föräldrar med en strikt muslimsk tro.

De fick börja med att forma sina egna karaktärer och ämnen.

– En ville arbeta med sin manlighet, en ville absolut vara en Lisebergskanin och en höll på med cheerleading.

Manuset baserades på nya intervjuer med deltagarna om saker som inte berättats förut.

– Inför Skam ville jag öka medskapandet hos skådespelarna, att vi genom personligt material och improvisationer skapade resultatet, inte bara följde ett manus.

Trotagningar – med dans och rörelse

Efter Skam ville gruppen fortsätta, och möjligheten att fördjupa samarbetet glädde Birte. Gruppen hade haft som tradition att laga mat och äta ihop. Det var då ämnet tro dök upp. Birte tog därför dit en religionslärare som satte igång diskussioner om religion och tro.

– Jag började med dans och har en bakgrund i den fysiska teatern. Nu ville jag göra det här på mitt sätt, med dans och rörelse.

Processen var otroligt stärkande för dem som var med, men innebar också att vi ställde krav på dem.

Birte Niederhaus

Tillsammans med en koreograf började de arbeta med rörelser och en idé om fyra enskilda rum.

– Deltagarna arbetade mycket med ett personligt material som de utvecklade. Jag gjorde också intervjuer med tjejerna som jag nu kände väldigt väl. Eftersom vi har stort förtroende för varandra dök också nya historier upp. Birte intervjuade även deltagarnas föräldrar och närstående.

När föreställningen Trottagningar var klar spelades den totalt sju gånger.

Repetition av Trottagningar på
Stora Teatern i Göteborg.

Sabina Krasniqi

En deltagare berättar

Sabina Krasniqi är 21 år gammal och har medverkat i både Skam och Trotagningar.

– Det har varit en fantastisk resa. Jag har vuxit i mig själv, jag vågar ta för mig och anta nya utmaningar. Som när jag började på Volvo, jag hade knappt hållit i en skruvmejsel tidigare, nu skulle jag skruva ihop bilar. Det hade jag inte vågat förut.

Deltagarna i gruppen hon har jobbat i är fortfarande vänner, hon beskriver de andra tjejerna som sina systrar.

– Vi accepterar varandras åsikter,

och kan höja rösten åt varandra om vi tycker olika. Ändå är allt som vanligt direkt efteråt.

Under arbetet har det också funnits saker hon tyckt varit jobbiga, till exempel att alla inte kunde närvara varje gång.

– Det kunde vara personliga anledningar som hindrade, och det ledde till irritation i gruppen. Det har varit bra att Birte har ställt krav på oss. Då skärper man sig.

Hur stort inflytande har ni haft på resultatet av ert arbete?

– Väldigt mycket. Rörelserna och dansen i Trotagningar, utgående från ett ord eller en känsla, kom från oss. Även texterna, genom intervjuer.

Under ett halvt år, mellan Skam och Trotagningar, höll Sabina i en egen barnteatergrupp i Lövgärdet, där hon själv genomförde ett eget projekt.

– Några av deltagarna kom från Birtes tidigare uppsättning Angels in Angered. Vi arbetade med berättelser om rädsla och föredomar, och föreställningen fick namnet Skräcken från Angered.

Jag intervjuade barnen och skrev sedan manus. Det var roligt att jag gjorde och höll i nästan allt själv.

Kommer du att fortsätta med teater?

– Birte har sagt åt mig att söka till scenskolan men jag behöver se en ekonomisk trygghet i yrket. Däremot vill jag gärna hålla i en barngrupp igen, och prova på film. Jag vill inte bli av med känslan av att stå på scen.

Från föreställningen
Trotagningar.

Fem frågor till Birte Niederhaus

1. Vad är viktigt att tänka på innan man kör igång ett sådant här projekt?

– Det är viktigt att begränsa projektet och vara tydlig med vad man vill ha ut av det. I början tänkte jag att jag skulle engagera varena förening i hela Angered, föräldrar med flera. Men jag är ju ingen socialarbetare, jag vill ju göra bra konst, en riktigt bra föreställning med hög konstnärlig kvalitet. Det är också viktigt att känna till att rekryteringen, att hitta folk, är ett jättearbete. Det är lätt hänt att det blir för lite tid till att arbeta med själva föreställningen.

2. Hur har du fått arbetet att fungera i gruppen?

– Deltagarna har fått lära sig att själva ta ansvar för arbetet och jag har varit tydlig med att de måste offra till exempel lov och söndagar. Vi har också arbetat med att de tittar på varandra och ger varandra feedback. På så sätt lär de sig se vad som är intressant på en scen. Närvaro och äkthet har varit ledord.

3. Hur har du själv påverkats av arbetet?

– Otroligt mycket. Det har varit spännande att få arbeta långsiktigt, att undersöka och utveckla en metod. Jag har blivit mer och mer intresserad av att arbeta med det som är äkta, inte teaterresterna, att inte lägga på masker i agerandet. Tjejerna jag har jobbat med har ju inte hunnit lära sig några ”knep”, de har ingen teknik bakom som gör att det blir svårare att vara helt naken på scen.

4. Hur kommer det sig att ditt tredje projekt, Trotagningar, blev ett dansprojekt?

– För mig personligen handlar det om att genom rörelser hitta till andra rum än man själv är medveten om. Att hitta något som man kanske inte kan förstå på ett tankemässigt plan. Att gå bortom det som går att formulera. Om det rör sig om sådant som är tabu, som det har varit i vårt arbete, kommer det inte fram annars.

5. Har du några andra råd?

– Jag har själv höga konstnärliga mål, och då kommer gärna de sociala målen på köpet. Det är också viktigt att definiera målet tillsammans med de som är med i projektet. Tydligheten i målet skapar kraft och mening.

Jag vill inte leva och verka i ett utanförskap.

Victoria Alarik

Under hösten 2012 och våren 2013 jobbade Victoria Alarik med communitydans på Frölunda kulturhus i Göteborg. Arbetet ledde fram till föreställningen Friare än vinden... om livet i diktaturer och om ett nytt liv i Sverige.

Victoria Alarik är dansare, koreograf och danslärare utbildad bland annat vid London Contemporary Dance School. Hon har även studerat sociologi, gruppdynamik, konflikthantering och kulturvetenskap.

Communitydans om frihet på Frölunda kulturhus

Victoria Alarik hade erfarenhet av communitykonstprojekt från både Sverige och Spanien, innan hon började arbeta med communitydans på Frölunda kulturhus.

Som danslärare på det dansestetiska programmet på Alströmergymnasiet i Alingsås fick hennes elever gestalta texter skrivna av elever på Burgårdens gymnasium, ett arbete som sedan redovisades i form av lästa texter varvade med dans på Stadsmuseet i Göteborg.

Hon har också samarbetat med en spansk teater i Sevilla. Där arbetade hon som koreograf med unga halvprofessionella gatuartister från Latinamerika, och skapade även en teaterföreställning om den spanska ekonomiska krisen.

– Idéerna om communitydans bär jag med mig från min dansutbildning i London. Där var arbetsmetoden redan etablerad och det fanns ämnen som Dance and society på schemat. Vi talade om att alla människor är kreativa, inte bara de få utvalda vi i Sverige gärna sätter på den romantiska konstnärs piedestalen. I London skulle man ta sig ut ur skolan och arbeta med alla medborgare.

För Victoria handlar communitydans inte bara om en grupp människor som bär något inom sig som de vill uttrycka.

– Jag har också efter en tid upptäckt att många har ett stort socialt behov, att de vill hitta en grupp att tillhöra och göra något tillsammans med. Den sociala aspekten är minst lika viktig som den konstnärliga, att forma en grupp som har ett gemensamt mål.

Communitykonst i kulturhuset

Arbetet på Frölunda kulturhus började med en inledande förstudie.

– Jag fick en förfrågan från en kulturproducent på kulturhuset och sa ja direkt. Tanken var att knyta ihop de olika verksamheterna, bibliotek, simhall, kör, stick- och broderikafé, och de olika konstnärliga aktiviteterna, där det tidigare inte fanns så mycket samverkan.

Tanken var att förstudien skulle leda vidare till ett metodutvecklingsprojekt, hur huset kunde arbeta vidare med communitykonst.

– Att förankra ett sådant här projekt kräver lång förberedelse. Jag kallar den här första fasen för relations- och rekryteringsfasen. Det handlar om att lära känna människorna och komma fram till hur vi rent pedagogiskt ska arbeta. Det fanns i början inget klart syfte vad gäller det rent konstnärliga innehållet förutom att det skulle bygga på medbestämmande.

Victorias metod har grundats i personliga möten där hon berättat om communitybegreppet, och att hon velat skapa en grupp. Hon har besökt olika föreningar och sammanslutningar som personalen på kulturhuset har tipsat om. Många har byggt på kulturellt ursprung. Det har varit relativt förutsättningslösa möten där de också diskuterat gruppens situation i samhället och varför de skapat sina egna föreningar.

– Jag har fått bekräftat min bild av att många människor är isolerade, särskilt kvinnor som blir kvar hemma med många barn, och därför skapar föreningar för att träffa andra.

Den grupp där flest människor har blivit intresserade är ett språk-kafé i regi av Röda korset som samlas på biblioteket i kulturhuset. De träffas regelbundet för att tala och träna svenska tillsammans.

– Efter rekryteringsfasen bildade vi en första liten grupp som träffades under en dryg månad. Jag hade enskilda samtal med deltagarna, både på mitt och deras initiativ, om vad som driver dem och vilka frågor är som intressanta för dem.

Samtal kring frihet

Gruppträffarna har utgjorts av tre delar. Den första har bestått av samtal eftersom det funnits ett stort behov av att prata om vem man är, men också vad man funderat på. Under hösten 2012 har samtalen kretsat mycket kring begreppet frihet.

Det andra steget har varit dans- och rörelseövningar där gruppens medlemmar har fått prova på scenkonstnärligt arbete på golvet.

Det tredje har handlat om utbyte där deltagarna har fått ta med sig och visa något för de andra medlemmarna. Flera personer i gruppen gör kreativa saker.

– Av en slump träffade jag en professionell musiker från en symfoniorkester i Iran. Han har dragit in sina musikerkompisar i projektet. Jag träffade också en kvinna som arbetat som bildkonstnär i sitt ursprungsland.

Det senare är ett exempel på en av projektets följdverkningar, eftersom Victoria har kunnat skicka vidare kvinnan till kulturhusets konsthall, där hon nu kommer att ha en utställning.

Gruppen, på ungefär tio vuxna, genomförde sedan ett communitykonstprojekt med utgångspunkt i dans. De har träffats två timmar i veckan. Victoria har varit konstnärlig ledare, men har varit mån om att fördela ansvaret så att medlemmarna känner att de har inflytande. Grundmaterialet i den konstnärliga processen är deltagarnas berättelser.

– Det är viktigt att inte sätta igång med någon pappershysteri

och börja formulera allt, utan vara lyhörd för de signaler som finns i gruppen.

I juni 2013 spelades föreställningen Friare än vinden... på Frölunda kulturhus. Fem personer stod på scen, där dans mötte musik, bild och dokumentära texter. Berättelserna i föreställningen handlade om livet i diktaturer och om ett nytt liv i Sverige.

Victoria Alarik

Victoria Alarik – varför communitydans?

Varför vill du jobba med communitydans?

– Jag vill inte leva och verka i ett utanförskap, utan i den verklighet som utgör samhället av i dag. Jag är intresserad av olika slags människor och vill inte bara samarbeta med andra konstnärer. Samtidigt vill jag i den konstnärliga processen närma mig den dokumentära formen, och jag är genuint intresserad av gruppdynamiska processer och personers utveckling.

Hur är det att arbeta med communitydans på en institution?

– Det finns en trygghet i form av resurser och tillgång till kunskap, särskilt genom de kulturföreningar som finns i närheten, men också alla kontakter och att befinna sig på en så viktig mötesplats som kulturhuset är. Det medförde många gratisinsatser.

Barbro Hallgren

Under hösten 2012 turnerade dansterepeuten Barbro Hallgren på äldreboenden i Västra Götaland, tillsammans med en trio musiker. Här plockade Barbro och orkestern fram minnen och berättelser hos deltagarna, som i många fall är demenssjuka eller har funktionsnedsättningar.

Barbro Hallgren är utbildad inom klassisk balett och har dansat på Stora teatern i Göteborg och Kungliga Operan i Stockholm. Hon har också arbetat som danspedagog och har utbildat sig till danstereapeut på Danshögskolan i Stockholm.

Dans som kommunikation med äldre

Danskapellet är på turné i Västra Götaland. På äldreboendet Brattåsgården i Mölndal får de boende möta både schlager och jazz. De får också möta dansterepeuten Barbro Hallgren.

Efter två inledande sånger börjar Barbro klappa takten med händerna. Flera av de äldre, varav många är demenssjuka eller har andra funktionsnedsättningar, börjar klappa med.

Barbro plockar upp en korg med färgglada scarfar och börjar röra sig runt i rummet. Hon är djupt koncentrerad och möter varje deltagare med all sin uppmärksamhet. De äldre svarar med den förmåga de har, från ögonkontakt till att bjuda upp Barbro på en svängom.

– Om personen har mod att visa sig försöker jag få igång en dialog. Det är ett försök att få den personen att berätta något, säger Barbro.

Att leta efter det som är friskt

Det är viktigt att det blir ett personligt möte. En själ som de båda håller i kan hjälpa deltagaren att våga, samtidigt som de gemensamt håller kontakten. Och rytmen.

– Jag letar efter det som är friskt och vi möts inte genom orden

utan på andra sätt. Dansen drar fram minnen, levnadsberättelser, behov och önsknings. Då kan också språket komma.

Flera i publiken sjunger med. En person i rullstol vill resa sig upp och dansa.

– Jag mötte en gång en arg farbror som halvlåg i en rullstol. Jag klappade musikens rytm på hans axel och efter ett tag började han att sjunga och röra foten i takt med musiken. Personalen berättade att han inte hade sagt ett enda ord på ett år.

Dans som möjlighet till kommunikation och gemenskap

Förutom mötet är också gemenskapen viktig. Alla sitter i en cirkel, eller halvcirkel, beroende på vad lokalen medger.

– Alla vill ingå i ett sammanhang. Cirkeln av deltagare skapar en känsla av gemenskap.

Målet med dansen är kommunikation. När orden förloras blir det svårt att göra sig förstådd och många blir då passiva. Men i dansen kan alla känna sig sedda och bekräftade. När det finns någon som ser, möter och tar emot det som vill berättas bortom orden.

Barbro säger att personalen vittnar om att deltagarna blivit gladare och lugnare personer med mindre ångest. De öppnar sig på ett annat sätt och blir mindre aggressiva. Sammantaget har livskvalitén höjts hos de äldre.

– Det är viktigt att komma ihåg att jag är där för att tjäna, inte för att härska. Deltagarna ska få uppleva det vackra, det sköna, och få leva fria från ångest. Dans ger den möjligheten!

Så arbetar Barbro Hallgren...

...med Danskapellet

– Med Danskapellet skapar vi – musiker, sångare, dansterapeut och deltagare – en aktivitetsbaserad kulturupplevelse. Vårt samarbete sker här och nu och gör därmed varje tillfälle unikt. Med Danskapellet kan vi vara 40–50 deltagare.

Deltagarna ska få uppleva det vackra, det sköna, och få leva fria från ångest.

Barbro Hallgren

...ensam med mindre grupper

– När jag arbetar ensam använder jag mig av musik på cd och rekvisita, material som kan väcka fantasier och minnen. Vi träffas en gång i veckan vid 12–15 tillfällen. Grupperna består då av ungefär åtta deltagare plus en person ur personalen. Det ger en kontinuitet och med färre personer, mer tid för var och en. En process som ökar rörelsemönster och initiativ startar. Jag lyssnar efter varje enskild berättelse som ger ett sammanhang och plats för egna upplevelser.

Danskapellet består av Rickard Åström, piano, Gunnel Mauritzson, sång, Stefan Wingefors, bas och dragspel, Barbro Hallgren, dans-terapeut. Turnén Danskapellet kommer arrangerades av Kultur i Väst under hösten 2012.

Pia Nordin har jobbat med communitydans i projektet Rivercities sedan 2009. Här kopplar hon samman människor i Sverige, England och Kanada och undersöker deras relation till vatten. Rivercities har bland annat resulterat i dans i avloppstunnlar, kretsloppsinstallationer och en föreställning om vattnet i våra kroppar.

Pia Nordin är utbildad vid London Contemporary Dance School och har varit verksam i England under tio år, men är nu aktiv främst i Göteborg.

Rivercities – om människors relation till vatten

Att utforska en plats, människorna som bor där och deras berättelser. Det är communitydans för Pia Nordin.

– Ett möte som leder till ett nytt, en berättelse som föder nya kontakter. Sakta men säkert växer berättelsen och förgrenar sig.

När hon påbörjar ett projekt vill hon först ta tid på sig att lära känna platsen och dess människor. Gå ut och prata med folk som rör sig där, intervju dem, fråga dem saker eller bara sitta bredvid och lyssna.

Med sin bakgrund från England, där hon är utbildad och har verkat i drygt tio år, är det för henne naturligt att arbeta med platsens människor.

– I England får man bara stödpengar om man tar sig ut i samhället med sin konstnärliga föreställning, jobbar med exempelvis skolor och sprider dansen.

Har utforskat flöden sedan 2009

År 2009 påbörjade hon, tillsammans med Carolyn Deby, projektet Rivercities, som handlar om att utforska flöden mellan människor och rum, mellan individer och staden, mellan floden och samhällen. Rivercities kopplar samman människor i Sverige, England och Kanada och undersöker deras relation till vatten.

Pia Nordin

Pia Nordin dansar i avloppstunnlarna
utanför Landvetter.

– Den kan se väldigt annorlunda ut i olika delar av världen.

I Yukon i Kanada har det handlat mycket om vatten som en transportled, och om ursprungsbefolkningen som fördrevs därifrån.

I Göteborg har de arbetat med dricksvatten.

– Vi ville ta reda på vad som händer med vårt dricksvatten, som ju kommer från älven, så jag ringde Alelyckans vattenverk för att få göra ett studiebesök där.

De fick en rundvisning med statistik och information. Det visade sig dessutom att den person som mötte dem själv åkte runt i världen för att prata om vattenrening. Ännu ett flöde. Därefter ringde Pia till Gryaab, som ansvarar för reningen av avloppsvattnet i Göteborgsregionen.

– Också här blev vi väl mottagna, och vår informatör visade sig dansa flamenco på fritiden. Hon kom därför med i vår föreställning.

De har också följt vattnet från Vänersborg, via Trollhättan och Lilla Edet, platser där vattnet hämtas upp, dricks, och sedan släpps ut i renad form, till nästa samhälle vid älven.

Utforskandet resulterade i två föreställningar sommaren 2011, med performance-liknande inslag på en ölhall, flamencodans i tunneln under Älvsborgs gamla fästning och en kretsloppsinstallation på Eriksberg.

Fruktbart möte med dykarklubb

– Hösten 2011 ringde jag åter till Gryaab för att fråga om vi fick ta bilder till vårt pressmaterial. Då kom jag i kontakt med en man som visade sig vara både fotograf och dykare. Genom honom har Pia kommit i kontakt med en dykarklubb, Sjökorerna.

– Jag brukar gå på deras möten och fotovisningar, där jag sitter och lyssnar till deras samtal. Jag ska också få en egen kväll då jag ska visa mina filmer och mitt fotomaterial. Det ska bli spännande att se vad de tycker om det.

Att ta uppäckter från en plats till en annan och att sprida dem är en viktig del av Rivercities. Som ett resultat av hennes inbjudning med Sjökorerna har hon nu också blivit tillfrågad om hon vill följa med ut på dykning i havet och vara med när de övar i en pool. De tyckte att det kunde vara ett perfekt tillfälle för Pia att dansa under vattnet medan de fotograferar.

Communitydansen är ett möte som leder till ett nytt, en berättelse som föder nya kontakter.

Pia Nordin

– Sjökornerna tycker att det är spännande att vi delar samma intresse men att vi utforskar det på olika sätt. Vi är nyfikna på varandras arbete och jag är säker på att vi någonstans kommer att mötas i vårt intresse för vatten. Jag tror, just nu, att arbetet tillsammans med Sjökornerna kanske i slutändan blir en film eller en fotoutställning där vi alla har fångat rörelsen och flödet i vattnet.

Pia har dessutom animerat några av Sjökornas bilder, ännu ett sätt att införa rörelse, och nu funderar hon på om hon kan skapa en enkel koreografi som de kan utföra medan de dyker, samtidigt som de fotograferar varandra.

Föreställning om flödet i kroppen

Sommaren 2012 bar utforskandet frukt i form av tolv föreställningar av Rivercities.flux. Professionella dansare framförde i samarbete med dansscenen 3:e Våningen, en platsspecifik föreställning där publiken färdades genom Göteborg. Fokus låg på det vattnet som flödar genom våra kroppar.

Av en slump kom Pia dessutom i kontakt med kulturhuset N3 i Trollhättan, som både ville ha in mer dans i verksamheten och delade intresset för vatten. Ännu ett samarbete föddes.

– Vi var där i höstas och höll i lektioner samt utforskade stället. Nu vill de gärna att vi genomför ett projekt under stadsfestivalen Fallens dagar 2013.

Trollhättans kommun stödjer projektet och N3 ställer upp med elever och danspedagoger. Idén är att framföra verk på flera olika platser med olika typer av dansare, från barn till professionella vuxna.

– Nu har jag också kommit i kontakt med en person som filmar babysimning. Det är en tråd jag inte har hunnit ta tag i.

Pia vill inte gärna släppa de idéer som dyker upp. Men några kanske måste sparas till senare. Eller tas med till ett annat land.

– Nästa vår vill jag åka till Yukon i Kanada och vara med när isen spricker på floden. Kanske någon från dykarklubben vill vara med då.

Cara Siu dansar i avloppstunnlarna
utanför Landvetter.

I projektet Dans i åren låter Linda Remahl och Rachel Champion äldre människor uttrycka sig konstnärligt med dans. Arbetet har skett i England under 2012. Linda Remahl är dansare och koreograf från Sverige, utbildad på London Contemporary Dance School. Rachel Champion är dansare och visuell konstnär, med sin bas nära Brighton.

Dans i åren – äldre människor berättar

I projektet Dans i åren arbetade Linda Remahl och Rachel Champion på ett ålderdomshem. Där umgicks de med en grupp boende under deras fika och bingomornar. De gjorde också en kortfilm som föddes ur de äldres berättelser. Den visades sedan upp i ett närliggande församlingshem.

– Genom vårt projekt kan äldre människor bli hörda och sedda. Det sker genom det gemensamma skapandet och uppförandet och ett fokus på den kreativa processen, och leder till en unik upplevelse oavsett om det gäller ett framförande på scen, en dansfilm eller någon annan typ av uppförande.

Inför projektet har Linda och Rachel utforskat olika områden, som hälsa, trygghet, ålder och fördelar med att dansa och skapa.

Det har skett främst genom observation och intervjuer. De har även deltagit i workshops med Green Candle Dance Company, ett etablerat danskompani som arbetar med äldre.

Hittade deltagare på eftermiddagsdans

Linda och Rachel provade olika arbetsmetoder genom att anordna workshoppar för en grupp äldre i Brighton. Deltagarna hittade de på eftermiddagsdans – något som är vanligt i England.

– Vi fokuserade på glädje, lek och att få fram deltagarnas egna kreativa röster. Några av deltagarna fick vara med i en uppsättning som vi arrangerade tillsammans med en lokal dansteater.

Under arbetet fick deltagarna möjlighet att experimentera med rörelser och visuell konst, att utforska sin kreativitet och det egna rörelsespråket.

Som danskonstnärer har Linda och Rachel kunnat bidra med en förståelse för kroppen och dess möjligheter och begränsningar. De ser kroppen som ett verktyg för experimenterande, för utforskande av arbetssätt och för hur man kan infoga alla sorters rörelser i dansen.

– Vi har också erfarenhet av att använda våra kroppar för att åskådliggöra en känsla, och visa på skönheten i en enkel rörelse och dess unika uttryck.

George and June Austen skapar tillsammans en rörelsesekvens till en föreställning.

Kreativitet viktigt – i alla åldrar

Anledningen till att de just har valt äldre människor som målgrupp är att de känner att dans inte alltid finns tillgängligt för äldre, samtidigt som de har en stark tro på att kreativitet är viktigt för alla åldrar.

I en atmosfär av förtroende och trygghet kan vi börja leka.

Linda Remahl och Rachel Champion

– Vårt utforskande har visat hur viktigt det är att fortsätta lära och utmana sig själv genom nya projekt och möjligheter. Vi vill uppvärdera de äldres konstnärliga röst och placera den i ett konstnärligt sammanhang.

Förutom Dans i åren har Linda och Rachel två nya communitydansprojekt på gång i Sverige, ett i Göteborg, med en grupp pensionerade skådespelare.

– Vi har också hittat en plattform i Norrbotten som vi förhoppningsvis ska kunna förvandla till en konstnärlig bas för oss själva och vårt arbete. Vi kommer att ha ett starkt fokus på communityprojekt.

Linda och Rachel om att jobba med äldre

– Den viktigaste aspekten av att arbeta med äldre är att kunna tillbringa mycket tid med dem. Det måste finnas tid för samtal innan workshoparna, tid att lära känna dem du ska arbeta med, tid att utveckla ett förtroende. I en atmosfär av förtroende och trygghet kan vi börja leka. I leken hittar vi de mest kreativa ögonblicken.

– Gör inte antagandet att bara för att någon är pensionerad så har personen gott om tid. Var realistisk kring hur mycket tid deltagarna har möjlighet att investera i ditt projekt.

– Regelbunden återkoppling är viktig.

– Underskatta inte den åldrade kroppens möjligheter.

Dave Romaine

Två deltagare berättar

**Dave Romaine, 67 år,
Brighton, East Sussex**

Har du dansat tidigare?

– Ja, jag började dansa för tolv år sedan när en skada avslutade mina satsningar som medeldistanslöpare. Jag började med rock och fortsatte med lindy hop, balboa, ballroom och latin. Jag har också gett danslektioner för nybörjare.

Vad betyder dans för dig?

– Det är en viktig del av mitt sociala liv. Jag dansar fyra till fem gånger i veckan, olika dansformer varje vecka. Dans är fysiskt och mentalt utmanande. Man kan säga att det är bra för både kropp och själ.

Vad har du gjort i Dans i åren?

– Jag deltog i ett antal förberedande möten och övningar innan framförandena. Jag var sedan en del av ensemblen där vi använde dans som ett uttryckssätt.

Vad tyckte du om det?

– Jag tyckte mycket om interaktionen med de andra deltagarna och med publiken. Jag tyckte särskilt om hur de olika dansformerna kontrasterade med varandra i föreställningen.

Har din syn på dans förändrats genom det arbetet?

– Arbetet har uppmuntrat mig att utforska andra former av dans. Jag vill gärna hjälpa äldre personer att börja dansa och jag arbetar nu som en frivillig danslärare för personer över 50.

Hur reagerar folk när du berättar om ditt dansande?

– Generellt sett väldigt positivt. Jag har möjlighet att hjälpa människor att hitta sin väg in i dansen. De måste hitta en väg till utveckling som passar dem. Jag talar alltid om att det krävs ihärdighet och övning, mycket övning. Men träningen är ju den roliga biten!

Marion Langton

**Marion Langton, 68 år,
Hove, East Sussex**

Har du dansat tidigare?

– Mellan åtta och elva års ålder tog jag medaljer i ballroomdans. När jag var arton vann jag en tävling i jazzbalett. Därefter har jag arbetat professionellt och lärt mig nya dansformer. De senaste tio åren har jag dansat leroc, lite rock'n'roll och provat på lindy hop.

Vad betyder dans för dig?

– Hela livet har jag älskat att dansa. Dans är själens musik.

Vad har du gjort i Dans i åren?

– I det här projektet har Dave och jag representerat den äldre generationen. Jag deltog i många workshopar där jag träffade andra deltagare. En workshop handlade om att uttrycka sig själv. Där uppmuntrade läraren mig att uttrycka mina inre känslor genom rörelse, och det var både stimulerande och kreativt. När du blir äldre kan den kreativa och skapande sidan i ditt liv mattas av, workshopen blåste nytt liv i den igen.

Vad tyckte du om det?

– Att delta gav nya angreppssätt på dans. När vi blir äldre är det lätt att fastna i rutin, det var trevligt att bli uppmuntrad att prova nya sätt att dansa. Min kropp reagerade på detta genom att känna sig förnyad, vaken. Jag kände mig yngre till sinnet, genom att arbeta med yngre, energiska och kreativa lärare och andra äldre deltagare.

Har din syn på dans förändrats genom det arbetet?

– Jag vill gärna arbeta mer med experimentella dansformer. Hela projektet innebar ett nytt sätt att arbeta för mig och det var stimulerande och roligt. Genom uppmuntran kan du nå längre både fysiskt och mentalt än du själv trodde var möjligt.

Hur reagerar folk när du berättar om ditt dansande?

– De blir ofta förvånande när de hör att jag är 68 år gammal och fortfarande dansar. Men varför inte? Det håller dig dessutom i form!

Marion Langton och professionella dansaren Tamar Daly improviserar med tal och rörelse och får inspiration av medtagna objekt.

Projektet En kollektiv rörelse har jobbat med en musikalfilm som handlar om motstånd mot ett ojämnt samhälle. Ett hundratal unga människor från Göteborg har deltagit. Filmen består av sju musikalnummer, bland annat ett cancan-nummer mot manlig viskultur, och ett nummer om gratis kollektivtrafik, inspelat i en spårvagn.

Projektledaren och regissören Lasse Långström har tidigare arbetat mycket med teater men har mer och mer gått över till film.

En kollektiv rörelse – musikal med motstånd

Lasse Långströms projekt En kollektiv rörelse bottenar i hans känslor kring den politik som förs i dag.

– Jag har sett hur människor i min familj drabbats hårt och hur samhället rent fysiskt skadar människor jag älskar. Det är smärtsamt att se den nedmontering av välfärdssamhället som sker och hur det påverkar människor.

Inspelning på en hyrd spårvagn i Göteborg.

Han ser en likhet i hur olika myndigheter kontrollerar, formar och styr människor.

– Det är svårt att sitta som en ensam person framför en handläggare eller utredare. Men om flera människor agerar tillsammans, som ett kollektiv, får inte systemet sista ordet. Jag vill stärka folk, skapa motbilder, ge kraft och energi. Att säga till dem: det är inte dig det är fel på, det är systemet.

Dans som gemensam rörelse

Den feministiska rörelsen har till stor del fostrat Lasse, han beskriver själv att det är där han har blivit vuxen. Där är en av grundpelarna kollektivt arbete med fokus på demokratiska processer och möjlighet för människor att uttrycka sig. Att det har blivit just dans han jobbar med i En kollektiv rörelse, handlar om att han menar att det kan skapas just ett kollektiv kring den konstformen.

– Jag vill få kroppar att röra sig tillsammans, skapa en gemensam rörelse. I dagens samhälle blir man ofta bara skapad som individ.

Metoden communitydans använder Lasse, därför att han tycker det är viktigt att många olika människor skapar sina berättelser om världen.

Han menar att det till exempel mestadels är människor från medel- och överklass som kommer in på konsthögskolor.

– Det gör ju något med den konst som vi får ta del av. Antagligen kommer den inte handla så mycket om osäkra anställningar och hur det är att leva i konstant stress.

Lasse menar att den här typen av konstnärer också gör konst om sociala orättvisor ibland, och det är bra.

– Men de gör det alltid med ett utifrånperspektiv och med en exotifierande blick. På grund av inflationen i deras berättelser tycker jag det är viktigt att vi med andra perspektiv och erfarenheter skapar våra berättelser om världen, annars tror jag att man får en väldigt skev verklighetsuppfattning. Communitydans kan vara ett sätt att göra det på.

Från manus till film

Arbetet med En kollektiv rörelse började med att Lasse sökte pengar och skrev manus. Manuset har inte varit hugget i sten, utan har kunnat omarbetas ständigt.

– På det sättet har vi hela tiden kunnat ha en kritisk diskussion kring hur vi porträtter karaktärer och händelser i filmen, vi har kunnat ändra och lägga till saker. Det har varit nödvändigt för att arbetet ska fungera.

Redan tidigt i processen kontaktade Lasse också de musiker som skapade filmmusiken. Sedan började han fråga runt efter människor som ville vara med i projektet.

– Jag sökte inte specifikt dansare utan frågade de jag arbetat med tidigare i feministiska eller queera sammanhang. Vi blev en grupp på 15 personer som träffade en koreograf, Minna Wedin, varje vecka för att arbeta fram danskoreografier, och där började den kollektiva processen.

Efter ett par månader öppnades gruppen upp för alla som ville vara med, och växte då till det dubbla.

– Då började det verkliga arbetet. Alla fick skapa en egen karaktär

Lasse Långström, projektledare och regissör.

Jag gillar när saker känns folkliga, medvetna och med ett syfte.

Lasse Långström

som utgick från en slags transvestism. Många transvestiter säger att de får en väldigt euforisk känsla av att ta på sig vissa kläder, en kick. Jag var ute efter att deltagarna skulle söka den kicken genom att bli någon de önskade vara, gärna på ett vulgärt sätt.

Karaktärerna arbetades sedan in i manuset. Parallellt med det började musikalnumren filmas, ett nummer varannan helg.

– Vi har bland annat gjort ett cancan-nummer mot den manliga viskulturen och ett om gratis kollektivtrafik, inspelat i en hyrd spårvagn.

Sammanlagt består filmen av sju musikalnummer som knyts ihop av en handling.

Med alla människor runt omkring har ett hundratal unga varit inblandade på olika sätt i En kollektiv rörelse.

– Det är folk som aldrig sysslat med dans och film och sådana som arbetat mycket med det. Tack vare stödet från Kultur i Väst kunde vi få hjälp av Minna Wedin. Förutom koreografin gav hon oss även möjlighet att repetera i bra lokaler och hon delgav oss ett sätt att arbeta med och tänka på dans. En grupp jobbar också med en film om vägen fram till musikalfilmen.

– Eftersom processen är en så stor del av arbetet har vi tyckt att det är viktigt att dokumentera den också.

Lust att utforska dans mer

En av erfarenheterna som Lasse tar med sig från projektet är att så här många människor faktiskt kan jobba tillsammans, i ett projekt av den här storleken.

– Vi har varit indelade i arbetsgrupper, till exempel en för rekvisita och kostym, en för maten. Det har fungerat väldigt bra. Ju mer vi har strukturerat och organiserat tillsammans desto bättre har arbetet fungerat. Just nu har vi en stor grupp som håller i projektet tillsammans.

Lasse har heller aldrig tidigare arbetat med samma projekt under en så här lång period. Han tycker att det har skapat möjlighet att prova olika sätt att arbeta. Och han är sugen på att utforska dans mycket mer.

– Jag gillar när saker känns folkliga, medvetna och med ett syfte. Medvetandehöjande, folkbildande dans.

Ida Carlson

En deltagare berättar

Ida Carlson är en av deltagarna i En kollektiv rörelse, där hon arbetat som inspelningsledare, skådespelare och scripta. Hon har även varit med i projektledningsgruppen. Att Ida involverade sig i projektet berodde både på hennes kärlek till dansen, hon dansar lindy hop, men också på att hon insåg vilken politisk kraft det finns i en gemensam kroppslig rörelse.

– För ett par år sedan gjorde Lasse Långström en kortare musikalfilm där vårt community var med och dansade. Dansen

som uttryck uppstod igen i demonstrationer och andra politiska sammanhang. Den fick en politisk sprängkraft på samma sätt som sånger och slagord.

Hon tycker det var klokt att börja arbetet i en mindre grupp för att sedan gå ut med en inbjudan till intresserade. På det sättet fanns det ett sammanhang för deltagarna att landa i, även om de fortfarande har möjlighet att påverka.

– Lasses vision har funnits kvar i den meningen att dansnumren haft en given låt eller ett givet syfte. Men koreografin är framtagen av dansarna med hjälp av en koreograf. Idéer blir ofta ifrågasatta i vårt community, även om de kommer från en koreograf. Det är fint och kreativt, men det leder ofta till långa processer.

Arbetet har gett Ida en djupare och förändrad relation till människorna i hennes community, och även nya relationer. Dansen har fått en given plats i gemenskapen, inte bara som något man gör när man festar.

– Den har fått en central plats i den politiska kulturen och har blivit ett uttrycksmedel för politik. Förtryck är väldigt fysiskt. Dans blir för mig ett sätt att få balans i mitt liv men också ett sätt att ena oss, att se att vi hör ihop.

Under inspelningen har Ida växlat mellan olika roller.

– Det är roligt att känna att jag har klarat av saker jag inte visste att jag kunde, som att leda en inspelning. Jag har också fått användning för min yrkeskompetens. Filmen är fortfarande en process i utveckling, från att ha varit Lasses idé till att nå en större fördelning av arbetsuppgifter och kunskapsutjämning.

Hon är också stolt över sitt community och den handlingskraft hon upplevt. Gruppen har lärt sig att genomföra ett stort projekt, och att det kräver stora förberedelser.

– Det kan vara en bra lärdom, inte minst i dagens samhälle, att det är okej att saker tar tid. Vi är en kritisk rörelse, då är det också lätt att bli alltför självkritisk. Det är viktigt att ta ett steg tillbaka ibland och se hur fantastiskt det vi håller på med faktiskt är.

Tanja Mangalanayagam arbetar som projektledare på Skånes Dansteater. Inom ramen för ett delaktighetsprojekt, Dialog, har hennes arbete lett till bland annat dansworkshops, föreläsningar, föreställningar och filmer. De senaste communitydansprojekten inom Dialog har involverat människor med olika typer av funktionsnedsättningar.

Tanja är utbildad vid London Contemporary Dance School i samtida dans och koreografi. Hon har även en masterutbildning i dansvetenskap. Hon har jobbat i London med communitydans, bland annat med barn och unga med olika funktionsnedsättningar, unga hemlösa och unga kvinnor på fängelser.

Inspiration från Skånes Dansteater

Tanja Mangalanayagam driver projektet Dialog på Skånes Dansteater. Hon beskriver att Dialog ska utveckla initiativ för att kunna tillgängliggöra dansen som konstform.

Skånes Dansteater och Aktiva Tjejer skapade dansfilmen Don't be afraid, it's only movement.

**Första gången jag såg
en communitydans-
föreställning blev jag
helt knockad.**

Tanja Mangalanayagam

– Vi har lyxen att kunna skapa de bästa förutsättningarna för att projekten ska hålla högsta konstnärliga kvalitet. I föreställningen Katlego arbetade ljussättare, ljudtekniker och kostym på Skånes Dansteater med föreställningen på samma sätt som med andra föreställningar. I arbetet med filmen Don't be afraid, it's only movement arbetade vi med en professionell filmskapare.

Knockad från start

Det är genom communitydansföreställningar som Tanja har haft sina allra häftigaste dansupplevelser som publik.

– Första gången jag såg en communitydansföreställning blev jag helt knockad. Det var under en period i mitt liv då jag kände mig besviken över dansens nästan omänskliga strävan efter perfektion. För mig handlade ju dansen om vad det är att vara människa och att förmedla det som man inte kan beskriva med ord.

Att se dans av kroppar som vi vanligtvis inte förknippar med dans fick henne att återvända till orsaken varför hon börjat dansa.

– Genom dansen kan man ändra perspektiv på hur man ser sig själv, sin omgivning och samhället i stort. Dansen kan öppna upp för oss att ta del av någon annans värld, omvärdera förlegade värderingar och öppna upp för att nya perspektiv kan börja undersökas och diskuteras.

För Tanja handlar communitydans om att få möjlighet att uttrycka sig kreativt med kroppen som redskap. En känsla av delaktighet.

– Att genom dans visa vem man är, vem man kan vara, att visa en del av sin identitet som inte kommer fram på något annat sätt. Men det kan också betyda rätten att få ta plats på scen, att vara del av något.

När hon tittar på effekterna på dem hon har arbetat med i de olika communitydansprojekten, har hon märkt en genomgående känsla av frihet.

– En känsla av att det inte finns något rätt eller fel i det man gör. Att man blir accepterad för den man är. Genom dans får man möjlighet att visa en del av sig själv och bli sedd i ett annat perspektiv. Det är starkt.

Tanja Mangalanayagam
projektledare

Tre tips från Tanja

1. Att värdesätta alla

– När man arbetar med communitydansen, vare sig som utövande konstnär eller som projektledare, anser jag att det är viktigt att drivas av en övertygelse om att dansen som konstform har förmågan att förvandla människor och förändra liv. Vad som också utmärker de goda exemplen är en tro på att alla kan dansa och att det går att vägleda individer så att alla är med och bidrar till den kreativa processen. Om man drar det till sin spets kan man till och med säga att i de mest lyckade exemplen på communitydansen får åskådaren eller deltagaren en

unik aning om hur samhället skulle kunna se ut när det är som bäst, ett samhälle där alla får lov att bidra och allas unika egenskaper värdesätts.

2. Våga ta risker

– En annan aspekt som utmärker goda exempel av communitydansen är att inte hela tiden befinna sig där det känns bekvämt. I de bästa projekten har deltagarna utmanats och uppmuntrats att våga uttrycka sig kreativt genom dans, vilket för många till en början kan kännas obekvämt. Här är det även viktigt att de danskonstnärer som leder projekten utmanar sig själva och vågar vara mottagliga för den respons de får från deltagarna. De ska inte dra sig för att prova nya konstnärliga idéer.

3. Communitydansen är inte terapi

– När man arbetar med communitydansen och olika grupper i samhället som aldrig dansat förr, särskilt människor med funktionsnedsättningar, får man ofta frågan om det är terapi. Det är klart att effekten av att dansa tillsammans oftast har en terapeutisk effekt på oss, men som danskonstnärer är vi inte terapeuter och de som deltar anser sig inte vara i terapi.

Det tycker jag är viktigt att poängtera.

Skånes Dansteater har i ett samarbete med Malmö Konsthall låtit dansen och bildkonsten möta varandra.

SLUTET – OCH FORTSÄTTNINGEN

Alla människor bär på berättelser. Och alla människor bär på rörelser. Communitydans handlar om att skapa möjligheter att göra konstnärliga val och att plocka fram berättelser och rörelser.

Att bjuda in människor som vanligtvis inte kommer i kontakt med dans är ett viktigt mål i communitydansens strävan, att inkludera.

I mitt arbete som danskonsulent får jag ofta frågan vad ett communitydansprojekt är och vad som skiljer det från ett dansprojekt med amatörer?

Ett svar skulle kunna vara de karakteristiska tankar som finns med när ett communitydansprojekt startar.

Ett typiskt drag är att processen startar i nyfikenhet. Sedan byggs projektets ramar utifrån deltagarnas erfarenheter och tankar, med viljan att förmedla dessa genom danskonst. Under arbetets gång är det viktigt att värden som bygger delaktighet prioriteras. Ledord är mod, tillit och lyhördhet.

I ett amatörprojekt däremot är det vanligt att målet är att sätta upp ett verk som redan finns och som däremot är skapat av en professionell koreograf, eller av en speciell grupp. Arbetssättet tar då andra riktningar än de gör i ett communitydansprojekt.

Vår förhoppning är att den här skriften och den tillhörande filmen bidrar till att fler verksamheter och privatpersoner hittar en ingång till sitt eget arbete, sin närmiljö och sina intressen. Arbetssättet kan dessutom öppna upp för nya samarbeten.

Tveka inte att kontakta oss danskonsulenter på Kultur i Väst om du har frågor eller tankar om communitydans. Vi kan ge råd och stöd i ett fortsatt arbete.

Dans och inflytande får människor att växa. Det leder till lärande utveckling, mognad och självförtroende. Nya ögon. Nya vägar. Nya uttryck. Nya möten. Nya sammanhang. Glädje.

Det är stora värden.

Anna Åkerström
Danskonsulent
Kultur i Väst

KONTAKT

Angelica Hadzikostas

enhetschef Kultur & Konstarter Kultur i Väst,

031-333 51 36

angelica.hadzikostas@kulturivast.se

Anna Åkerström

konsulent dans Kultur i Väst,

031-333 51 13

anna.akerstrom@kulturivast.se

Från föreställningen Skam.

Finansiering

Så här finansierades de olika communitydansprojekt som Kultur i Väst har varit med och stöttat.

Berättelser från Angered – Trotagningar

Trotagningar har finansierats genom stöd från Allmänna arvsfonden (löner), Kulturrådet (produktion), Svenska kyrkan, Kulturnämnden Göteborg, Västra Götalandsregionen (turné), Konstnärsnämnden och Kultur i Väst (förstudie).

Communitydans på Frölunda Kulturhus

Förstudien har finansierats av Frölunda kulturhus. För att fortsätta har projektet fått pengar av Kultur i Väst och Göteborgs kulturnämnd. Frölunda kulturhus bidrar dessutom med personal, lokaler och teknik.

Danskapellet kommer

Turnén har finansierats genom medel från Kultur i Väst, Danskontoret och de kommuner som beställt besök.

Rivercities

Rivercities har i Sverige finansierats med regionala bidrag från Västra Götalandsregionen, kommunala bidrag från Göteborgs stad, privat sponsring och med EU-bidrag.

Dans i åren

Projektet har fått bidrag från Kultur i Väst till en förstudie, men har även indirekt stöttats genom den teater och det äldreboende projektet har samarbetat med. Projektet har dock framförallt möjliggjorts genom att Linda Remahl och Rachel Champion har investerat sin egen tid och sina egna pengar.

En kollektiv rörelse

Projektet har fått ekonomiskt stöd från Kultur i Väst, Kultur Ungdom, ABF, Ungdomsstyrelsen och Rohs.

Kultur i Väst har uppdraget att stärka och utveckla kulturens och konstarternas roll i Västra Götaland. Detta gör vi tillsammans med 49 kommuner, föreningar, organisationer, nätverk, näringsliv, kulturutövare, bibliotek, skolor, arrangörer och regionens invånare.

Kultur berikar livet.

Kultur i Väst
405 44 Göteborg
besök Rosenlundsgatan 4
växel 031 333 51 01
www.kulturivast.se

ISBN 978-91-87229-04-6

9 789187 229046 >